

VÕTI

1. Mis paelub poes neiut, mis noormeest? Iseloomusta mõlemat tegelast sellest lähtuvalt. Toeta kummagi tegelase iseloomustust 2 tekstinäitega. (15 punkti)

Neiut paeluvad mitmed esemed, mis äratavad temas helgeid mälestusi ja kutsuvad end kätte võtma, näiteks vana vaskne kohvikann, milline neil kunagi kodus oli, hiiglaslik merekarp, lõigatud klaasist kastmekann ja roheline smaragdiga sõrmus.

Neiu on uudishimulik ja romantiline, teda huvitavad poes erinevad asjad. Neiule on poes olevatel esemetel emotsionaalne väärtus, teda hind ei huvita. Ta võtab vanu esemeid kätte, nagu tahaks nende abiga ilusaid mälestusi esile kutsuda. (Read 1–3, 16–17, 19–20, 37, 71–72)

Neiu on rahulik, ei kiirusta lahkuma, nagu tahaks sellest päevast kinni hoida („Ma võiks siia jääda öhtuni”, „Siis me võiksim ju ikkagi midagi osta siit. Mälestuseks tänasest päevast ja üldse”). (Read 16–17, 67–68)

Noormees on kärsitu ja ettevaatlik, ta küll vaatab vanu esemeid, kuid ei puuduta neist ühtegi. Näiteks peatub tema pilk luust peaga jalutuskepil ja päevinäinud malenditega malelaua, kuid pigem seetõttu, et teda huvitab, mida tähistavad numbrid esemetel. Noormees on pigem materialistliku ellusuhtumisega / ratsionaalne / kalkuleeriv, teda huvitab kõige rohkem kummaline hinnapoliitika. Ta teab, et antikvariaatides on kaup väga kallis, seetõttu väikesed numbrid ei saa tähistada hinda. („Siin ei ole hindu”, „See on kõik sigakallis niikuinii”, „Ei saa aru, mis värk nende hindadega on”, „Ei, ma lihtsalt ei taipa, mis nende hindadega on“). (Read 3–4, 11–12, 21–24, 26–30, 35)

Noormees on poe hinnapoliitika suhtes umbusaldav/kahtlustav. Ta ei usu, et kõik ostjad on ausad. „Ja inimesed kohe ütlevadki teile ausalt, mis nad teenivad?“ irvitas noormees. „„Õudsalt usaldavad olete,“ arvas noormees.“ (Read 45, 56–57, 61)

2. Millisest 2 põhimõttest lähtub poe omanik asjade müümisel? Sõnasta 4 tingimust, mis poe omanik on klientidele seadnud. (10 punkti)

Poe omanik lähtub järgmistest põhimõtetest:

- kõikide klientide võrdne kohtlemine: ei tehta vahet neil, kes teenivad tuhandeid, ja neil, kes tulevad hädavaevu ots otsaga kokku (read 38–41);
- tähtis on igaühele pakkuda seda, mida ta vajab või mis talle rõõmu valmistab (read 53–55);
- äris on tähtis usaldus, ausus (read 61–63).

Poe omanik on klientidele seadnud järgmised ostutingimused.

- (1) Kaupade hinnad on protsentides. Ostja valib kauba välja, siis ütleb, mis on tema keskmine kuusissetulek, ja müüja arvutab välja kauba maksumuse. (Read 43–44)
- (2) Tulude kohta valetamine võrdsustatakse varastamisega ja petturid (ja/või vargad) antakse politseile üles. (Read 47–50)
- (3) Poest ostetud eset ei tohi ostja ise edasi müüa. (Read 58–59)
- (4) Ostja pärijad võivad eseme(te)ga teha, mida tahavad. (Rida 59)
- (5) Ostja võib eseme edasi kinkida, kui ta teeb seda südamest, mitte fiktiivselt. (Read 59–60)

3. Miks loobub noormees sinu arvates sõrmuse ostmisest? Kuidas mõistad novelli viimast lauset? Vastates toetu tekstinäidetele. (15 punkti)

Võimalikke tõlgendusi, miks noormees loobub viimasel hetkel sõrmuse ostmisest.

(1) Noormees loobub sõrmuse ostmisest, sest taipab, et neil on väiksem sissetulek ja nad saaksid sõrmuse odavamalt. Põhjus võib olla poisi ihnsuses („Sinul on ju ainult stipp. Sinu üheksa protsenti on ikka tükk maad vähem kui minu oma. Teeme nii, et ma annan sulle pärast tagasi”). (Read 80–81)

(2) Kuigi pealtnäha võib põhjus olla poisi ihnsuses („Sinul on ju ainult stipp. Sinu üheksa protsenti on ikka tükk maad vähem kui minu oma. Teeme nii, et ma annan sulle pärast tagasi”) (read 80–81), siis tegelikult võisid tema otsust mõjutada ka müüja kaks märkust:

1) et sellest poest ostetud eset võib kinkida ainult siis, kui kingitus on südamest tehtud („Või kui ta asja edasi kingib /.../. Ma mõtlen, päriselt kingib, mitte fiktiivselt”) (read 59–60);

2) hirm, et petturit tabab karistus („... ikka mõni üritab tüssata ka. Käis siin üks, ostis mitu korda hõbelusikaid kokku, endal kaltsukast ostetud jope seljas. No ja jäi siis auto alla”) (read 64–65).

(3) Põhjus võib olla ka selles, et noormees ei pea sõrmuse kinkimist tähtsaks, sest tema jaoks ei ole neiu väga oluline / ta ei mõista, mida neiu peab oluliseks (mälestust sellest päevast, emotsioone).

(4) Noormees loobub sõrmuse ostmisest, sest kardab end siduda.

Novelli viimase lause võimalikke tõlgendusi.

(1) Novelli viimases lauses väljendub neiu pettumus ja varjatud hirm: neiu taipas, et noormees ei pea tema soove ega tundeid oluliseks / noormees ei armastagi teda tegelikult. Teda võis hirmutada tõdemus, et noormees peab raha tähtsamaks kui emotsionaalseid väärtusi, või ka arusaamine, et nende iseloomud/väärtushinnangud on nii erinevad, et nad ei sobigi kokku.

(2) Tüdrukule, kes on noormehe ja müüja juttu tähelepanelikult kuulanud, on otsus sõrmus osta justkui proovikivi noormehele, kas too teda armastab või mitte („Sa siis ikkagi ei armasta mind enam”). (Rida 85)

(3) Tüdrukul võib olla hirm, mida tema soov ja noormehe otsus hiljem sõrmuse raha talle tagasi maksta endaga kaasa võivad tuua („Sa siis ikkagi ei armasta mind enam,” ütles ta kergelt ja justkui naljaga, nii et sõnade vahel oleva hirmu võis ka märkamata jätta”). (Read 85–86)